

Problemy opieki i wychowania w instytucjach - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Problemy opieki i wychowania w instytucjach
Kod przedmiotu	05.0-WP-PEDP-POWI
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Pedagogika / Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i profilaktyka
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2018/2019

Informacje o przedmiocie	
Semestr	3
Liczba punktów ECTS do zdobycia	3
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	• dr Maria Fudali • dr hab. Grażyna Gajewska, prof. UZ • dr Krzysztof Zajdel

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	15	1	9	0,6	Zaliczenie na ocenę
Ćwiczenia	30	2	18	1,2	Zaliczenie

Cel przedmiotu

Nabycie wiedzy o elementach organizacyjnych i funkcjonalnych placówek opieki całkowitej oraz instytucji wspierających dziecko i rodzinę w środowisku lokalnym, poznanie trudności związanych z organizacją procesu opieki i wychowania w instytucjach.

Wymagania wstępne

Znajomość podstawowych pojęć pedagogicznych, wiedza z pedagogiki opiekuńczej i metodyki pracy opiekuńczo-wychowawczej.

Zakres tematyczny

Wykłady

Prawne uregulowania opieki kompensacyjnej – regulacje opieki kompensacyjnej w prawie polskim, zmiana struktury i usytuowania placówek opiekuńczo-wychowawczych po 1998 roku, zmiany wprowadzone ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Proces usamodzielniania wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej. Utrudnienia w przygotowaniu wychowanków do samodzielnego życia, pełnienia ról rodzinnych i zawodowych. Nieefektywny model placówki opiekuńczo-wychowawczej – wady obiektywne i subiektywne, wady organizacyjne i psychologiczne opieki instytucjonalnej. Problemy związane z organizacją nauki własnej w placówce, problemy związane z organizacją czasu wolnego w placówkach opieki całkowitej. Zaburzenia rozwoju i zachowania wychowanków pieczy zastępczej - zaburzenia w stanie zdrowia i rozwoju, zaburzenia sfery emocjonalnej, trudności i niepowodzenia szkolne, zaburzenie relacji z rówieśnikami, nieakceptowane formy zachowań, przyczyny zaburzeń. Stany psychoemocjonalne utrudniające społeczne przystosowanie wychowankom instytucji opieki całkowitej – poczucie inności, poczucie tymczasowości, poczucie osamotnienia, źródła przeżywanych stanów. Możliwości ograniczania i kompensowania ujemnych stron opieki instytucjonalnej. Walory opieki instytucjonalnej. Praca z rodzinami wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej – podstawy pracy z rodziną wynikające z nauki o więzi, cele i etapy pracy z rodziną wychowanka, formy i metody pracy z rodziną, przykłady programów realizowanych w placówkach.

Ćwiczenia

Rodzinne formy opieki zastępczej – rodzinny dom dziecka i wioska dziecięca, wartości rodzinnych form opieki zastępczej, specyficzne problemy w instytucjach o charakterze rodzinnym. Instytucjonalna piecza zastępcza – placówki interwencyjne, socjalizacyjne i wielofunkcyjne. Specyficzne problemy w pracy placówki interwencyjnej – wizytowanie Pogotowia Opiekuńczego w Zielonej Górze. Specyficzne problemy w pracy placówki socjalizacyjnej – wyjazd do Domu Dziecka w Koźuchowie (lub Świebodzinie). Problemy w organizacji procesu opieki i wychowania w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym. Problemy w organizacji procesu opieki i wychowania w placówkach wsparcia dziennego (świetlica, ognisko wychowawcze, bursa). Trudności w organizacji procesu opieki i wychowania w instytucji opieki częściowej – wizytowanie bursy w Zielonej Górze. Działalność instytucji wsparcia w środowisku lokalnym – wizytowanie Domu Dziennego Pobytu w Zielonej Górze. Działalność instytucji wsparcia w środowisku lokalnym – wizytowanie Centrum Usług Opiekuńczych w Zielonej Górze. Dom Samotnej Matki przy Komitecie Ochrony Praw Dziecka – wizytowanie placówki. Organizacja procesu opieki i wychowania w szkole.

Metody kształcenia

Wykłady – wykład prowadzony metodą podającą z elementami dyskusji z prezentacją slajdów i prezentacją multimedialną.

Ćwiczenia – dyskusja, praca w małych grupach, praca z materiałem źródłowym, prezentacja problematyki przez studentów.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Student wskazuje podstawy prawne i opisuje wynikające z nich zasady funkcjonowania wybranych form wsparcia rodziny oraz form pieczy zastępczej	• K_W14	• kolokwium • test • Test obejmujący problematykę wykładów i ćwiczeń oraz przeczytaną lekturę	• Wykład • Ćwiczenia
Potrafi dokonać analizy trudności związanych z wdrażaniem reformowanego systemu pomocy	• K_W14	• Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego	• Ćwiczenia
Wskazuje specyfikę pozarodzinnych środowisk opieki i wychowania, potrafi analizować trudności w realizacji procesu opiekuńczo - wychowawczego oraz dostrzega walory tych środowisk	• K_W10 • K_U02	• Ocena swobodnej wypowiedzi - Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego - Prezentacja dotycząca wskazanego przez prowadzącego zagadnienia	• Ćwiczenia
Jest przekonany o potrzebie podejmowania działań mających na celu poprawę funkcjonowania wychowanków w placówkach wspierających rodzinę i stanowiących system pieczy zastępczej	• K_K03	• Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego - Ocena swobodnej wypowiedzi	• Ćwiczenia
Charakteryzuje zaburzenia w rozwoju, sytuację życiową i trudności w funkcjonowaniu (w różnych sferach) wychowanków form pieczy zastępczej. Student analizuje trudności wychowanków związane z przygotowaniem do samodzielnego życia	• K_W15	• Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego - Ocena swobodnej wypowiedzi	• Ćwiczenia
Opisuje specyfikę pracy z rodzicami wychowanków pieczy zastępczej i wykorzystuje tę wiedzę w analizie wybranych programów pracy z rodziną realizowanych w instytucjach	• K_U03	• Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego - Ocena swobodnej wypowiedzi - Kolokwium z treści zrealizowanych na ćwiczeniach	• Ćwiczenia
Potrafi wykorzystać wiedzę na temat słabości opieki instytucjonalnej i trudności podopiecznych, proponując sposoby ich łagodzenia i kompensowania niedostatków	• K_U10	• Konwersacja – ocena aktywności i przygotowania merytorycznego - Ocena swobodnej wypowiedzi	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Wykłady

Zaliczenie wykładów jest aktywne uczestnictwo w zajęciach oraz test obejmujący problematykę wykładów i ćwiczeń.

Ćwiczenia

Kolokwium z treści zrealizowanych na ćwiczeniach z progami punktowymi. Warunkiem oceny pozytywnej jest uzyskanie 60% pozytywnych odpowiedzi.

Ocena końcowa

Średnia ocen uzyskanych z wykładów oraz ćwiczeń.

Literatura podstawowa

1. Aktualne akty prawne dotyczące placówek opiekuńczo-wychowawczych w systemie Edukacji Narodowej oraz Pomocy Społecznej.
2. Badora S., Marzec D., red., *System opieki kompensacyjnej w Zjednoczonej Europie*, Kraków 2002.
3. Brągiel J., Badora S., red., *Formy opieki, wychowania i wsparcia w zreformowanym systemie pomocy społecznej*, Opole 2005.
4. Dąbrowski Z., red., *Węzłowe problemy opieki i wychowania w domu dziecka*, Olsztyn 1997.
5. Gajewska G., *Pedagogika opiekuńcza. Elementy metodyki*, Zielona Góra 2009.
6. Kamińska U., *Wychowawcza i edukacyjna rola domu dziecka w Polsce*, Warszawa 2010.
7. Kolankiewicz M., red., *Zagrożone dzieciństwo: rodzinne i instytucjonalne formy opieki*, Warszawa 1998.
8. Każdorazowo uaktualniana, ustalana i przekazywana przez prowadzącego.

Literatura uzupełniająca

1. Andrzejewski M., *Domy na piasku: domy dziecka – od opieki nad dzieckiem do wsparcia rodziny*, Poznań 2007.
2. Biedroń M., Prokosz M., red., *Teoretyczne i praktyczne aspekty współczesnej pedagogiki opiekuńczej*, Toruń 2001.
3. Borowski R., Wysocki D., *Placówki opiekuńczo-wychowawcze*, Płock 2001.
4. Heine M., Gajewska G., red., *Sieroctwo społeczne i jego kompensacja*, Zielona Góra 1999.
5. Kamińska U., *Zranione dzieciństwo: wychowankowie domu dziecka mówią*, Katowice 2000
6. Kelm A., *Węzłowe problemy pedagogiki opiekuńczej*, Warszawa 2000
7. Łopatkowa M., *Samotność dziecka*, Warszawa, 1983.

8. Maciaszkowa J., *Z teorii i praktyki pedagogiki opiekuńczej*, Warszawa 1991.
9. Węgierski Z., *Opieka nad dzieckiem osieroconym: teoria i praktyka*, Toruń 2006.
10. Każdorazowo uaktualniana, ustalana i przekazywana przez prowadzącego.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Jarosław Wagner (ostatnia modyfikacja: 09-04-2018 16:48)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ